خەوبینین لای مرۆڤی نابینا و گرنگی خەون

پەرچڤەی: بەناز عەلی حەسەن

هەمیشە مرۆڤ لەنێو قوڵاییەکانی دەروونیدا بەدەست ململانێیەکی توندەوە گیرۆدەیە، ئارەزووی زۆر شت دەکات، بەڵام ژیانی کۆمەڵایەتی ناچاری دەکات حەز و ئارەزووەکانی خۆی بشارێتەوەو خەفەیان بکات بەمەش مرۆڤ دەکەوێتە نێوان دوو بەرداشەوە.

رێسا کۆمەڵایەتیەکان جۆرە رەفتارێکی بەسەردا دەسەپێنن، لەو لاشەوە غەریزە و ئارەزووەکانی پاڵی پێوە دەنێن بۆ رەفتارێکی تەواو پێچەوانەی ئەو رەفتارەی ئادابە کۆمەڵایەتیەکان دەیخوازن، بەم پێیە مرۆڤ کەوتۆتە نێوان ململانێی ئازاری دەروونیەوە.

مرۆڤ کە دەچێتە سەر جێگای نوستن، وەك منداڵێکی سادەی بێ گوناه دەردەکەوێت، بەڵام لە راستیدا لەنێو ناخیدا کۆمەڵێك ئارەزووی خەفە کراو و حەز و خولیای نەخواستراو هەن کە حەز ناکات ئاشکرایان بکات، ئیدی دەنوێت، لە کاتی نوستندا بەشێوەیەك لە شێوەکان دەست دەکات بە بەدیهێنانی حەز و ئارەزووەکانی.

لە ئێستادا زاناکان لە خەو دەکۆڵنەوە تاکو پەی بەو گرێ و ئارەزوو خەفە کراوانە بەرن کە لەنێو قوڵاییی

ناخی مرۆڤدا خۆیان حەشار داوە، فرۆید دەڵێت: خەونەکان زمانی سروشتی دەروونن، ئێمە لەو زمانە تێ ناگەین، چونکە راهاتووین لەسەر زمانی بیرکردنەوەی لۆژیکی لە ژیانی وشیار و ئاگایماندا لە راستیدا زمانی خەونەکان نمونەیەکی رەسەنی پرۆسەی بیرکردنەوەی سەرەتایین، شیکردنەوەشی پێویستی بە زیرەکی و پسپۆڕی هەیە.

کاتێك ئێمە دەکەوینە خەوەوە، هەناگاو بە هەنگاو بازنـــەی خەو بینین قوڵ دەبێتەوە، هەتـــا دەگاتە کاتی خەو بینین هەروەها جوڵانەوەی خێرایی چـــاوەکان (rapid eye movement) گرنگەلەبــەر ئەوەی کاتی بازنە خەو بینینە لە مرۆڤدا.

لێکۆڵــەرەوەکان گرنگیان بە جوڵـــەی خێرایی چاو داوە، چونکــە گرنگـــی لە کاروباری ئاســایی رۆژانـــەدا هەیە، تاقیشـــیان کردۆتەوە لەسەر چەند کەســێك تاقیکردنەوەیان ئەنجامداوەو لە جوڵەی خێرایی چاوەکان لەکاتی خەو بینیندا دوریان خستوونەتەوە بۆ ماوەی هەفتەیەك، بۆیان دەرکەوت کە ئەو کەســە زوو هەڵدەچێت و شتی لەبیر دەچێتەوە، ئەم تاقیکردنەوەیە بەڵگەی ئەوەیە کە خێرایی جوڵەی چاوەکان لەخـــەو بینیندا گرنگە، وێرای گرنگیەکەی بۆ تەندروســتی مێشك و لایەنە سۆزداریەکان، منداڵیش زۆربەی کاتەکانی بە جوڵەی خێرایی چاوەکانی دەباتە سەر کە ئەمەش بۆ گەشەی منداڵ یارمەتیدەرە خەو تەنها بۆ جەستە گرنگ نییە، بەڵکو زۆربەی لایەنە شـــاراوەکانی دیکەش لە مێشـــکدا دەردەخات، هەروەهـــا هەندێك لایەنی شـــاراوەی دەروونیش لە نەســـتدا، ئاشکرا دەکات.

لێکۆڵینەوەکان ئاشـــکرایان کردووە مێشـــکی مرۆڤ وەك هەر شـــتێکی دیکەی نێو ئەم گەردوونە شەپۆلی تایبەتی کارۆموگناتیســـی هەیە، بەو پێیە دەگونجێـــت وەڵامدانەوەی شـــەپۆلی هەبێت بۆ شتەکان، هنری برجســـون دەڵێت: هەر کاریگەریەك لەکاتی خەودا بکەوێتە ســـەر هەستەکان دەبێتە هـــۆی خەون بینین لەجۆری ئـــەو کاریگەرییەوە، بۆ نموونە: ئەگـــەر قاچەکانت لەجێگەی ســـەقامگیریدا نەبـــوو لەکاتی نوستندا ئەوا خەونێك دەبینیت کە وادەزانیت دەفریت، یاخود گـــەر لەنزیك چاوت مۆمێك یـــان رووناکییەك هەبوو لەکاتی خەون بینین دا خەون بەئاگرکەوتنەوە دەبینیت.

لێکۆڵینەوە لەسەر 375 گەنجی نابینا ئەنجامدراوە سەبارەت بە خەونـــەکان کەئەو کەســـانەی هەر لـــە منداڵییەوە نابینان (واتە زگماکن، یان پێش تەمەنی 5 ســـاڵی کوێربوون، ئەم جۆرە کەسانە وێنەیان نییە بۆ خەونەکان، بەڵام لەهەمان کاتدا هەستی بەرکەوتن، بیستن، تام کردنیان زۆر بەهێزە، بەڵام ئەو کەسانەی کەلەتەمەنی 5 بۆ 7 ساڵیدا نابینا بوون ئەمانە هەندێك وێنە لەخەونەکانیاندا دەبینن، بەڵام ئەو کەســـانەی بەهەر هۆیەك بێت لەدوای تەمەنی 7 ساڵیەوە توانای بینینیان لەدەستداوە دەتوانن بەتەواوەتی وێنەو شتەکانی دەوروبەریان بکـــەن لەخەونەکانیان ببینن، هەروەها ئەو کەســـانەی پێش تەمەنی 5 ســـاڵی نابینابوون زۆربەیان هەســـتی شەشەمیان بەهێزە.

کەســـی نابینا بەهۆی بێ بەختی و ســـەرنەکەوتن لە خەونەکانیدا بەهۆی نەبینینی وێنەشتەکانی دەوروبەری لەواقیعدا زۆر ئازار دەچێژێت.

دەرەوەی وڵات هەندێـــك کەســـانی نابینا لەوڵاتانی دونیادا ئێستا سەگ دەکەنە هاورێی هەمیشەییان کەبەردەوام لەگەڵیانـــدا دەبێـــت و لەهاتـــوو چـــۆو رۆیشـــتندا یارمەتی رێنیشاندانیان دەدات.

ئەو کەسانەی کە هەر لە تەمەنی منداڵیەوە زگماکن خەو دەبینن، بەڵام خەو بینینەکانیان بە بێ وێنەیە، هەرچی ئەوانەیە کە لەدوای تەمەنی 5 ساڵی نابینابوون خەون دەبینن و وێنەی خەوەکانیان دەزانن، بەڵام بەگشـــتی کەسانی نابینا بەهۆی نابینایانـــەوە پەیوەندی کۆمەڵایەتی و تێکەڵاوبوون لەگەڵ کەســـانی دیکـــە لە خەوەکانیانـــدا زۆر زۆر کەمە، ئەو خەونانەی کـــە دەیبینن تەنها بریتیە لە هەســـتی خۆیان و هەر هەســـتی خۆشیانە ئەو شتانە دروســـت دەکات، هەروەها لێکۆڵەرەوەکان لەسەر چەند کەسێك تاقیکردنەوەیان کردووە کە لە خەوەکانیاندا زۆر ترساون لەوەی کە سەگەکانیان لەناو بچێت بە تایبەتی ئەو نابینایانەی کە سەگیان هەیە.

سەرچاوە:

www.dream and analysis.com